

Arkiv:
Arkivsak: 22/3257- 2
Saksbehandler: Anna Lundstein
Dato: 10.06.2022

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
PS 126/22	Formannskapet	28.06.2022

Høringsuttalelse til forslag om korallrev og typisk høgmyr som utvalgt naturtype

Kommunedirektørens

innstilling:

Kommunedirektøren stiller seg positiv til høringsforslaget og anbefaler at saken tas til orientering.

Typisk høgmyr

Klima- og miljødepartementet har sendt ut utkast til endring av forskrift om utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven på høring. Høringen gjelder forslag om endring i forskrift om utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven slik at naturtypene korallrev og typisk høgmyr vedtas som utvalgte naturtyper (UN). Fristen for å sende inn innspill og merknader til høringen er 7. juli 2022.

Ullensaker kommune er bare berørt av naturtypen typisk høgmyr. På bakgrunn av dette er det bare vurderinger av konsekvenser av høgmyr som utvalgt naturtype som vil bli vurdert videre.

Typisk høgmyr er myr der torva danner en markert forhøyning (kuppel), og der det øverste torvlaget kun får tilført næring fra nedbøren (ombrogen torv). I god utforming har typisk høgmyr ei mer eller mindre åpen myrflate, en kant med kantskog og en lagg (kant med frodigere vegetasjon som får tilførsel av mineralrikt grunnvann fra sidene). Vegetasjonen på myrflata er ombrotrof (det vil si at plantene får så godt som alt av næring og vann fra nedbøren), mens den i laggen er minerotrof (jordvannsmyr). Typisk høgmyr kan deles i tre torvmarksformer: konsentrisk høgmyr, eksentrisk høgmyr og platåhøgmyr. Rødlistestatus for typisk høgmyr var i 2011 sårbar (VU) og i 2018 var rødlistestatusen sterkt truet (EN).

De viktigste påvirkningsfaktorene for naturtypen er, jf. Norsk rødliste for naturtyper 2018, grøfting i forbindelse med jordbruks- og skogbrukstiltak, torvtekt, nedbygging, oppdyrking, vann- og vindkraftregulering og klimaendringer. Alle disse påvirkningsfaktorene påvirker vannforholdene (hydrologien), som er den mest avgjørende økologiske faktoren for alle typer våtmark. Naturtypen har også vært attraktiv for torvuttak, og en stor andel av torvtak i aktiv drift ligger på lokaliteter med typisk høgmyr.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Høringsnotat

Vedlegg 2 Forslag om typisk høgmyr som utvalgt naturtype

vedlegg 3 Utkast til endringsforskrift for utvalgt naturtype

Vedlegg 4 Beslutningsgrunnlag sentrisk høgmyr

Formannskapet 28.06.2022:

Behandling:

Av 11 medlemmer var 11 til stede, medregnet møtende vararepresentanter.

Votering:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FSK - PS 126/22 Vedtak:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

Administrative konsekvenser

Den generelle betydningen av utvelgelsen følger av naturmangfoldloven §§ 53 – 56. Utvelgelsen vil føre til meldeplikt for skogbruks- og jordbrukstiltak som ikke er søknadspliktige etter annet regelverk. Konsekvensene for grunneiere og rettighetshavere som følge av utvelgelsen av typisk høgmyr som utvalgt naturtype, beror på hvordan kommunene og andre myndigheter forvalter forekomstene og hvilke eier- og bruksinteresser som gjør seg gjeldende i de konkrete sakene. Ulike utbyggingsprosjekter og næringsutvikling er de mest aktuelle interessene som må avveies mot hensynet til de utvalgte naturtypene. Ordningen har karakter av en statlig retningslinje for bærekraftig bruk av utvalgte naturtyper. Det legges ikke opp til et beskyttelsesnivå som innebærer at pågående næringsvirksomhet må opphøre eller bli vesentlig vanskeliggjort. Klima- og miljødepartementet ber om innspill på om det er enkeltområder der bruk av virkemiddelet kan ha spesielt store konsekvenser.

Kommuner som har forekomster av utvalgte naturtyper, vil i forvaltningen av disse måtte forholde seg til naturmangfoldlovens regler side om side med plan- og bygningsloven og sektorregelverk som de har myndighet etter. Kommunene vil som myndighet etter plan- og bygningsloven og andre lover, få en sentral rolle i arbeidet med å forvalte utvalgte naturtyper, men ordningen er ikke vurdert å ha større administrative eller økonomiske konsekvenser med hensyn til oppfølgingen i den kommunale forvaltningen, jf. Ot prp. nr. 52, s. 363. Dette har sammenheng med at vedtak fremdeles skal fattes etter andre lovverk enn naturmangfoldloven. Det kan imidlertid bli noe merarbeid i forbindelse med saksbehandling av meldepliktige jord- og skogbrukstiltak og kunngjøring av tillatelser til inngrep etter §§ 54 – 56 i naturmangfoldloven. Det er imidlertid ikke grunn til å anta at dette vil dreie seg om mange saker per kommune. De administrative konsekvenser av meldepliktordningen blir derfor begrenset.

Status som utvalgt naturtype medfører en forenklet forvaltning for kommuner og andre myndigheter som skal forvalte og fatte beslutninger som kan skade eller ødelegge slike naturtyper. Det at staten har valgt ut noen naturtyper som utvalgte naturtyper innebærer at disse skal tillegges større vekt i saker i forvaltningen enn naturtyper som ikke er utvalgt. Vedtak som berører utvalgte naturtyper, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret. Det vil forenkle forvaltningen av natur i Norge. På sikt vil derfor utvalgte naturtyper kunne medføre besparelser både for statsforvaltere, kommuner og andre. Ordningen med utvalgte naturtyper innebærer ikke noen fredning av den enkelte forekomsten. Det kan gis tillatelse til inngrep dersom den samlede samfunnsnyttens ved inngrepet anses som større enn hensynet til naturtypen.

Betydning for klima og miljø

Høringsforslaget vil bidra til nasjonale mål på naturmangfold, i tillegg til at det er relevant for flere av FN's bærekraftsmål. Særlig gjelder dette bærekraftsmål 13 og 15, som handler om henholdsvis å stoppe klimaendringene og å ta vare på livet på land. Typisk høgmyr inneholder mye torv og karbon, og er

dermed per areal et viktig karbonlager. Derfor er bærekraftsmål 13 om å stoppe klimaendringene relevant. Det er også viktig å ta vare på arealer med myr, da det er et godt tiltak for klimatilpasning. En myr fungerer blant annet som en svamp som holder på mye vann og som reduserer faren for flom og erosjon. Bærekraftsmål 15 har et delmål som forplikter landene til å «iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold og innen 2020 verne truede arter og forhindre at de dør ut.» Høgmyr er en kritisk truet naturtype, og det er derfor svært viktig for naturmangfoldet å ta bedre vare på denne.

Naturtypen høgmyr står ofte igjen som «øyer» i et landskap som ellers er preget av inngrep og menneskelig aktivitet, og derfor er den viktig for å gi grunnlag for dyreliv som ellers ville ha forsvunnet fra et område. Naturtypen er også et viktig habitat for mange arter, blant annet de rødlistede artene torvfink (VU), vipe (EN) og storspove (VU).

Det er etablert en ordning på statsbudsjettet med tilskudd til trua naturtyper, herunder utvalgte naturtyper. Det vil bli lagt vekt på å gi tilskudd til tiltak i utvalgte naturtyper. Det blir også satt av midler i Klima- og miljødepartementets budsjett til restaurering av myr og annen våtmark.

Jødahlsmåsan / Flakstadmåsan

Jødahlsmåsan / Flakstadmåsan ligger på grensa mellom Ullensaker kommune og Nes kommune, hvor størstedelen ligger i Nes (se bilde på neste side). Området er betegnet som «verdifull høgmyr» og vil derfor bli en utvalgt naturtype etter høringsforslaget om forskriftsendring fra Klima- og miljødepartementet. Området består av 2 bruksnumre, med et samlet areal på ca. 1 129 dekar. Allmenningen eier Jødahlsmåsan / Flakstadmåsan og det har vært drevet torvdrift der siden 1912 / 1930-åra. For tiden leier allmenningen ut til et foretak i Felleskjøpet-konsernet, og per nå er det redusert aktivitet i området.

Figur 1 viser Jødahlsmåsan / Flakstadmåsan. I nord bærer myra sterkt preg av grøfting og torvuttak, mens i sør er myra mer intakt og uberørt.

Kommunestyret kom med en bestilling i vedtak 22.6.21: «Kommunestyret ber Rådmannen starte arbeid med målsetning om restaurering av Jødahlsmåsan/Flakstadmåsan så snart som mulig. Stortinget har i revidert nasjonalbudsjett bevilget ytterligere 10 millioner kroner til restaurering av myr og annen våtmark. Arbeidet må skje i samarbeid med grunneierne og et makeskifte av et område med tilsvarende verdi kan vurderes som virkemiddel, Nes kommune må kontaktes for å sondere mulighetene for et samarbeid. Rådmannen bes iverksette dette så snart som mulig og informere formannskapet som finansutvalg om arbeidet og komme tilbake med en politisk sak når omforent

løsning er avklart. Det settes av 150 000,- til det administrative arbeidet, og finansieres gjennom reduksjon av forventet overskudd.»

Slik kommunedirektøren har orientert om tidligere pågår det et arbeid for å svare ut denne bestillingen.

Vurdering:

Utvelgelsen av naturtypen vil føre til en meldeplikt for skogbruks- og jordbrukstiltak som ikke er søknadspliktige etter annet regelverk. Grunneiere og rettighetshavere som har forekomster omfattet av forskriften på sin eiendom vil få informasjon om dette fra statsforvalteren. Tiltaket skal meldes til kommunen, og kommunen kan med hjemmel i skogbrukslova § 6 eller 8 blant annet nekte eller sette vilkår for hvordan en hogst skal gjennomføres for å hindre store negative effekter på registrerte miljøverdier. Kommunedirektøren vurderer at det ikke er grunn til å anta at det vil dreie seg om mange slike meldepliktsaker innenfor Ullensaker kommune, og at de administrative konsekvensene av dette vurderes å være begrenset.

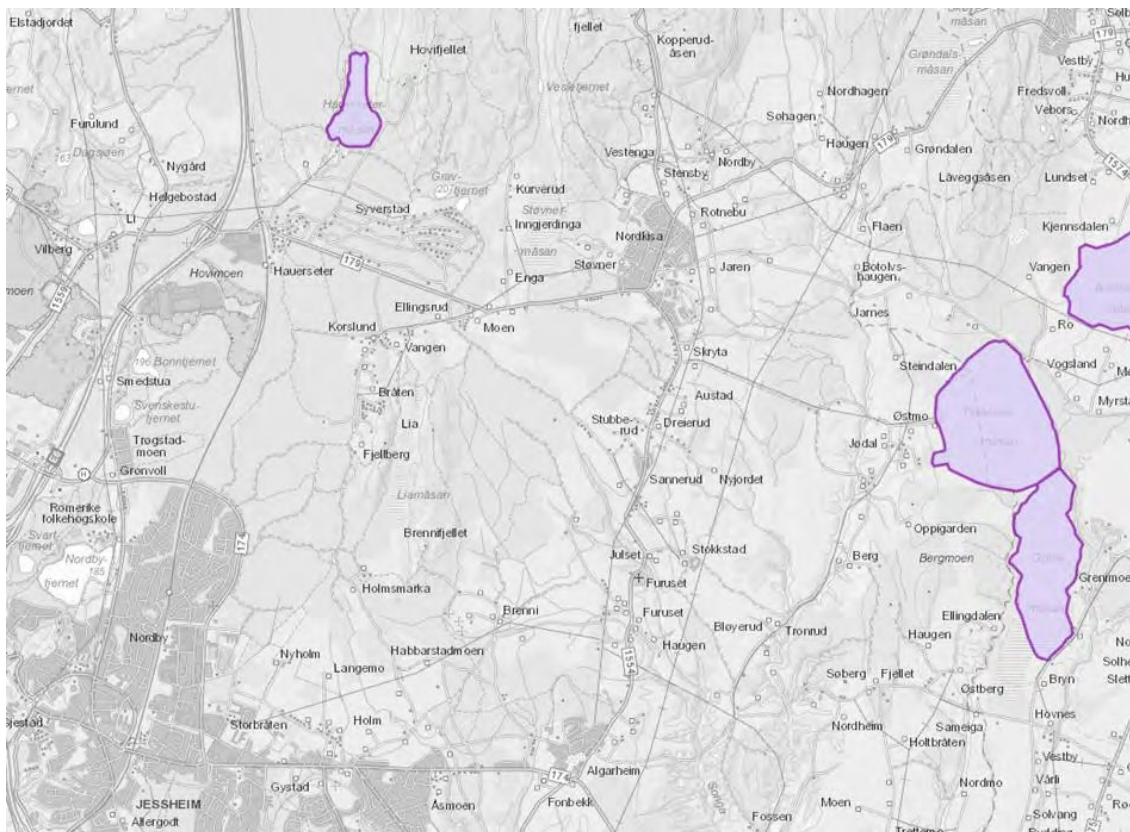
Naturmangfoldloven § 53 fjerde ledd åpner for at kommunen ved rettslig bindende plan etter plan- og bygningsloven tar endelig stilling til arealbruken i en forekomst av en utvalgt naturtype. Utvelgingen vil videre etter naturmangfoldloven § 53 første ledd innebære at det ved utøving av aktsomhetsplikten etter lovens § 6, skal tas særskilt hensyn til forekomster av naturtypene for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand. Reglene om utvalgte naturtyper gjelder ikke innenfor områder som er vernet etter naturmangfoldloven kap. V. Forskriften legger ikke opp til et beskyttelsesnivå som vil innebære at den pågående næringsvirksomheten må opphøre eller bli vesentlig vanskeliggjort, og kommunedirektøren ser derfor ikke at det er negative konsekvenser for kommunen.

Innenfor Ullensaker kommune er det i naturbase registrert kun to lokaliteter med naturtypen høgmyr. Det er Flakstadmåsan/Jødalsmåsan og Hauersetermåsan (se figur 2). Ut ifra det som fremkommer av høringsforslaget vil ikke forskriftsendringen med høgmyr som utvalgt naturtype ha negativ påvirkning på disse to myrene eller eventuell pågående drift.

I høringsforslaget står det at «Det vil bli lagt vekt på å gi tilskudd til tiltak i utvalgte naturtyper.», dette er positivt med tanke på at Ullensaker kommune skal søke om tilskudd til restaurering av Jødahlsmåsan.

Ullensaker kommune har som overordnet mål om å bli en «grønn foregangskommune», og det at Jødahlsmåsan / Flakstadmåsan blir en utvalgt naturtype, med planer om restaurering, er i tråd med denne målsetningen.

Å ta vare på denne myra er et viktig enkeltbidrag både for kommunens bidrag innenfor klimaarbeidet og for å stoppe tapet av biologisk mangfold.

Figur 2 Hauersetermåsan er markert i lilla øverst til venstre i bildet, og Jørdahlsmåsan / Flakstadmåsan er markert i lilla til høyre i bildet (i rund form).

Konklusjon:

Status som utvalgt naturtype medfører en forenklet forvaltning for kommuner som skal forvalte og fatte beslutninger som kan skade eller ødelegge slike naturtyper. Det kan imidlertid bli noe merarbeid i forbindelse med saksbehandling av meldepliktige jord- og skogbrukstiltak og kunngjøring av tillatelser til inngrep etter §§ 54 – 56 i naturmangfoldloven. Det er imidlertid ikke grunn til å anta at dette vil dreie seg om mange saker innenfor Ullensaker kommune, og de administrative konsekvensene av meldepliktordningen vurderes derfor å være begrenset.

Ullensaker kommune stiller seg positiv til høringsforslaget.

Kommunedirektøren anbefaler at saken tas til orientering.